

A Model of Factors Influencing Adherence to Research Ethics (As a Component of an Ethically-Oriented University)*

Adel Zahed-Babelan¹ Salim Kazemi² Azim Omidvar³

1- Professor, Department of Educational Management, Faculty of Education and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran (Corresponding Author).

zahed@uma.ac.ir

2- Assistant Professor, Department of Educational Management, Faculty of Education and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

Salim.kazami@yahoo.com.

3- Ph.D. Graduate in Educational Management, Faculty of Education and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

azim_omidvar@yahoo.com

Abstract

The current study aims to present a model of factors influencing adherence to research ethics as an essential component of an ethically-oriented university. The research is applied in terms of purpose and utilizes the research synthesis method. The statistical population includes all relevant domestic and international studies conducted between 2006 and 2024. In this regard, 78 related documents and articles were evaluated, and ultimately, 22 studies were purposefully selected. Subsequently, through content analysis and synthesis of the relevant literature, sixty axial codes and ten major categories were identified and analyzed using a systematic integration process, with

*Cite this article: Zahed-Babelan, A. Kazemi, S. Omidvat, A. R.(2025). A Model of Factors Influencing Adherence to Research Ethics (As a Component of an Ethically-Oriented University). Journal in Applied Ethics Studies, 1(79), 41-65.

<https://doi.org/1022081/jf.2025.7097.2010>.

■ **Publisher:** Islamic Propagation Office of the Seminary of Qom (Islamic Sciences and Culture Academy, Isfahan, Iran). ***Type of article:** Research Article

■ **Received:**2025/02/01 • **Revised:** 2025/02/07 • **Accepted:**2025/02/09 • **Published online:**2025/08/29

their validity confirmed through Cohen's Kappa test. The results indicated that individual factors (researcher's ethical character, honesty, religious beliefs, and financial support), intra-university factors (institutional support, legal frameworks, and administrative-educational elements), and extra-university factors (cultural promotion, governance of values, and the formulation of interactive research policies) significantly influence the enhancement of research ethics in an ethically-oriented university.

Keywords

Research Ethics, Ethically-Oriented University, Research Synthesis.

نموذج العوامل المؤثرة على الالتزام بأخلاقيات البحث (كأحد مكونات الجامعة القائمة على الأخلاق)*

عادل زاهد بابلان^١ • سليم كاظمي^٢ • عظيم أميدوار^٣

١- أستاذ في قسم الإدارة التعليمية، كلية العلوم التربوية وعلم النفس، جامعة المحقق الأردبيلي، أردبيل - إيران (الكاتب المسؤول).

zahed@uma.ac.ir

٢- أستاذ مساعد في قسم الإدارة التعليمية، كلية العلوم التربوية وعلم النفس، جامعة المحقق الأردبيلي، أردبيل - إيران.

Salim.kazami@yahoo.com

٣- خريج مرحلة الدكتوراه في فرع في قسم الإدارة التعليمية، كلية العلوم التربوية وعلم النفس، جامعة المحقق

الأردبيلي، أردبيل - إيران.

azim_omidvar@yahoo.com

ملخص

يهدف البحث الحالي إلى تقديم نموذج للعوامل المؤثرة في الالتزام بأخلاقيات البحث كواحد من مكونات الجامعة ذات الطابع الأخلاقي. تم تنفيذ البحث تطبيقاً من ناحية الهدف وبطريقة بحثية تركيبيّة. المجتمع الإحصائي للدراسة يتضمن جميع الدراسات الداخلية والأجنبية التي أجريت بين سنوات ٢٠٠٦ إلى ٢٠٢٤. ففي هذا السياق، تم تقييم ٧٨ وثيقة

***الاستناد إلى هذه المقالة:** زاهد بابلان، عادل؛ كاظمي، سليم؛ أميدوار؛ عظيم (٢٠٢٥). نموذج العوامل المؤثرة على الالتزام بأخلاقيات البحث (كأحد مكونات الجامعة القائمة على الأخلاق). دراسات في الأخلاق التطبيقية، ١ (٧٩)، صص ٤١-٦٥.

<https://doi.org/10.22081/jf.2025.7097.2010>.

□ نوع المقال: بحثي؛ الناشر: مركز الدعوة الإسلامية في حوزة قم (معهد العلوم والثقافة الإسلامية، أصفهان، إيران) © المؤلفون

□ تاريخ الاستلام: ٢٠٢٥/٠٢/٠١ • تاريخ التعديل: ٢٠٢٥/٠٢/٠٧ • تاريخ القبول: ٢٠٢٥/٠٢/٠٩ • تاريخ الإصدار: ٢٠٢٥/٠٨/٢٩

ومقالة ذات صلة بالموضوع المطلوب، وفي النهاية تم اختيار ٢٢ دراسة بشكل هادف. وفيما بعد، من خلال تحليل المحتوى ودمج الأدبيات ذات الصلة تم التعرف على ستين رمزاً محورياً وعشر مواضيع عامة خلال عملية دمج منهجي للنصوص، كما تم تحليلها أيضاً بالطريقة نفسها، وجرى التأكد من صحتها عبر اختبار كاباي كوهين. أظهرت النتائج أن العوامل الفردية (شخصية الباحث الأخلاقية، نزاهته، معتقداته الدينية وملائته المالية)، والعوامل داخل الجامعة (الدعم، الآليات القانونية، والعوامل الإدارية التعليمية)، والعوامل خارج الجامعة (الثقافة، سيادة القيم وصياغة السياسات التفاعلية للبحث) تؤثر في الرقي بأخلاقيات البحث في الجامعة القائمة على الأخلاق.

الكلمات المفتاحية

أخلاقيات البحث، الجامعة القائمة على الأخلاق، البحث التجميعي.

الگوی عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق پژوهش (به عنوان یکی از مؤلفه‌های دانشگاه اخلاق گرا)*

عادل زاهدیابلان^۱ • سلیم کاظمی^۲ • عظیم امیدوار^۳

۱- استاد گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران (نویسنده مسئول).

zahed@uma.ac.ir

۲- استادیار گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

Salim.kazami@yahoo.com

۳- دانش‌آموخته دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

azim_omidvar@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق پژوهش، به عنوان یکی از مؤلفه‌های دانشگاه اخلاق گرا، انجام شد. این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و با روش سنتز پژوهشی انجام گرفته است. جامعه آماری تحقیق، همه مطالعات داخلی و خارجی انجام شده بین سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۳ است. در این راستا، ۷۸ سند و مقاله مرتبط

* **استناد به این مقاله:** زاهدیابلان، عادل؛ کاظمی، سلیم؛ امیدوار، عظیم (۱۴۰۳). الگوی عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق پژوهش (به عنوان یکی از مؤلفه‌های دانشگاه اخلاق گرا). مطالعات اخلاق کاربردی، مطالعات اخلاق کاربردی، ۱(۷۹)، صص ۴۱-۶۵.

<https://doi.org/10.22081/jf.2025.7097.2010>.

□ نوع مقاله: پژوهشی؛ ناشر: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم (پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، اصفهان، ایران) © نویسندگان

□ تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۱/۱۲ □ تاریخ اصلاح: ۱۴۰۳/۱۱/۱۸ □ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۰ □ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۴/۰۶/۰۷

با موضوع مورد نظر ارزیابی و در نهایت، ۲۲ پژوهش به صورت هدفمند انتخاب شد. سپس با تحلیل محتوا و ترکیب ادبیات مربوط، در مجموع شصت کد محوری و ده مقوله کلی، طی فرایند ترکیب نظام‌مند متون، شناسایی و تحلیل شد و اعتبار آن از طریق آزمون کاپای کوهن تأیید گردید. نتایج نشان داد عوامل فردی (شخصیت اخلاقی پژوهشگر، صداقت پژوهشگر، باورهای دینی پژوهشگر و تأمین مالی پژوهشگر)، عوامل درون‌دانشگاهی (حمایت، سازکار قانونی و عوامل اداری آموزشی) و عوامل برون‌دانشگاهی (فرهنگ‌سازی، حاکمیت ارزش‌ها و تدوین سیاست‌های تعاملی پژوهش) در ارتقای اخلاق پژوهش در دانشگاه اخلاق گرا تأثیر گذار است.

کلیدواژه‌ها

اخلاق پژوهش، دانشگاه اخلاق‌محور، سنتز پژوهشی.

مقدمه

آموزش عالی یکی از زیرساخت‌های مهم نظام آموزشی در هر کشور است که وظیفه آن، تربیت نیروی متخصص در زمینه‌های گوناگون، پژوهش و ارائه خدمات تخصصی در زمینه‌های مختلف علم و فناوری به جامعه است (نیک‌فرجام و دیگران، ۱۳۹۹).

یکی از چشم‌اندازهای آموزش عالی، پرورش پژوهشگر است و سالانه هزاران تحقیق علمی در دانشگاه‌ها تدوین می‌شود (To & Yu, 2020; Kitchener, 1984). لازمه انجام پژوهش‌های کاربردی، رعایت اخلاقیات در ترویج یافته‌های علمی است. اخلاق پژوهش، راهی برای گنجاندن اصول اخلاقی در کلیه مراحل پژوهش اعم از برنامه‌ریزی برای شروع، ضمن و پایان پژوهش تا انتشار یافته‌هاست و مشتمل بر اصولی است که به افراد متخصص در یک حوزه علمی کمک می‌کند تا پژوهش را به دور تخطی اخلاقی انجام دهند (Weinbaum et al., 2019, p. 29-32).

همچنین اخلاق پژوهشی شامل ملاحظات اخلاقی در سؤالات پژوهش، بررسی ادبیات، محافظت از داده‌ها، یکپارچگی نوشتن و مسئولیت اجتماعی است (Gray & Jordan, 2012). اخلاق پژوهش، محققان را موظف می‌سازد در کار تحقیق، صداقت و انصاف و بی‌طرفی پیشه کنند. اگر از آثار دیگر محققان استفاده می‌کنند، به‌درستی استناد کرده، حق مؤلف را در هر شرایطی حفظ کنند. در گزارش‌ها نیز خواسته‌های شخصی خود را دخالت ندهند (بالغی دماوندی و دیگران، ۱۳۹۲).

بنابراین، در دهه‌های اخیر، نقش اخلاق در پروژه‌های تحقیق و نوآوری بسیار مهم‌تر شده است. مسائل اخلاقی مرتبط با نامتقارن بودن اطلاعات نیز نه تنها در سازمان‌های تجاری مانند شرکت‌ها، بلکه در سازمان‌های غیرانتفاعی از جمله سازمان‌های آموزشی مانند دانشگاه نیز نمود پیدا کرده است (Santoso & Cahaya, 2019).

اخلاق پژوهش را می‌توان نوعی اخلاق کاربردی میان اخلاق و رعایت قانون در نظر گرفت که هر دو (اخلاق و قانون) تلاش می‌کنند راهنمایی‌هایی را ارائه دهند و از پژوهشگران هم در انجام کارهایشان و هم در انجام یک کار تحقیقی برتر حمایت کنند

(Esposito, 2012, p. 75-79). بیشتر مباحث مربوط به اخلاق پژوهش در درجه اول بر نحوه رفتار محققان با افرادی که در آن حوزه تحصیل می کنند یا بر منابع کسب اطلاعاتشان متمرکز است (Traianou, 2014, p. 62-79).

تقلب علمی (مانند سرقت ادبی)، پدیده تازه ای نیست و به اندازه عمر نوشتن قدمت دارد و روزه روز نیز در آموزش عالی شدت می گیرد. سرقت آثار دیگران و ادعای مالکیت آن، موضوع پیش پا افتاده ای نیست، بلکه جرمی جدی تلقی می شود (Jooste, 2018).

در اصل، می توان گفت اهمیت اخلاق پژوهشی در تضمین ارتقای حقیقت و به حداقل رساندن اشتباهات در یافته های پژوهش است. با عنایت به موارد یاد شده می توان گفت امروزه رعایت اخلاق پژوهش می تواند کمک شایانی به پژوهش های کاربردی و نیازمحور جامعه بکند؛ بنابراین، انجام این پژوهش، اهمیت نظری و کاربردی دارد. درباره اهمیت نظری باید گفت تاکنون پژوهش کامل و جامعی درباره اخلاق پژوهش در سطح کشور انجام نشده است و ضرورت داشت گره های کور این حوزه شناسایی شود. درباره اهمیت کاربردی می توان گفت نتایج این پژوهش کمک شایانی به تقویت و بهبود مسائل پژوهشی در مراکز آموزش عالی خواهد کرد؛ بنابراین، این پژوهش با هدف ارائه الگوی عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق پژوهش، به عنوان یکی از مؤلفه های دانشگاه اخلاق گرا انجام شد.

پیشینه پژوهش

آلن و موورلینک (Allen & Muurlink, 2018, p. 37-45) در پژوهشی با عنوان «اخلاق تحقیق برای تحقیقات انسانی و مسائل حقوقی» نشان دادند بازخوردها و توصیه های پانل های بازبینی اخلاق تحقیق باید به عنوان یک رویکرد سازنده برای بهبود طرح های تحقیقاتی (نه به عنوان یک فرایند انطباق و اجرا) در نظر گرفته شود.

ثقة الاسلامی (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «برنامه ریزی درسی و تدوین سرفصل های آموزشی اخلاق پژوهش» نشان داد از نظر متخصصان اخلاق در پژوهش، از میان ۳۱

موضوع در این برنامه درسی، «مسئولیت اجتماعی محققان در قبال جامعه» دارای بیشترین اهمیت و «کارآمدی محققان در استفاده از منابع و امکانات علمی» دارای کمترین اهمیت است.

همچنین، در میان پنج سرفصل پیشنهادی در این برنامه درسی، «آشنایی با اصول اخلاقی مرتبط با آزمودنی‌های انسانی در فعالیت‌های پژوهشی» از بیشترین اهمیت برخوردار است و «آموزش هریک از ابعاد چهارگانه مؤثر بر اخلاق در پژوهش (نظریه‌ها و اصول اخلاقی، هنجارها و رهنمودهای تخصصی و حرفه‌ای، آشنایی و تعامل با هیئت‌های اخلاق پژوهش، و ملزومات حقوقی پژوهش)» کمترین اهمیت را داراست.

ممتازیان و رجب دری (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «تأثیر برنامه درسی پنهان بر اخلاق پژوهش در دانشجویان حسابداری» نشان دادند بین برنامه درسی پنهان و اخلاق پژوهش، رابطه مثبت و معناداری در سطح ۵۶ درصد وجود دارد. بررسی رابطه باورهای مذهبی و اخلاق پژوهش نیز نشان داد بین این دو متغیر، رابطه مثبت و معناداری در سطح ۴۴ درصد وجود دارد. افزون‌بر آن، بین سن، جنسیت و اخلاق پژوهش، رابطه معناداری مشاهده نشد.

بالغی دماوندی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «جایگاه اخلاق پژوهشی در نظام آموزش عالی سلامت» نشان دادند در همه پژوهش‌های علمی، رعایت اصول و فرایند علمی پژوهش، امری ضروری و انکارناپذیر است که همه پژوهشگران باید به آن توجه کنند.

روش پژوهش

سؤال اصلی این پژوهش این است که «عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق پژوهش، به عنوان یکی از مؤلفه‌های دانشگاه اخلاق‌گرا کدام‌اند؟». پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ ماهیت داده‌ها و سبک تحلیل، کیفی است.

همچنین، روش جمع‌آوری اطلاعات پژوهش، اسنادی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش،

تمام پژوهش‌های منتشر شده در پایگاه‌های اطلاعاتی علمی داخلی بود؛ برای دستیابی به نمونه‌ای نظری که اشباع نظری را موجب شود، این پژوهش‌ها براساس کلیدواژه اخلاق پژوهش پالایش شدند.

برای جست‌وجوی کلیدواژه‌ها، سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۳ انتخاب شد. بعد از بررسی و پالایش مقالات و براساس نمونه‌گیری هدفمند، ۲۲ سند مرتبط با موضوع پژوهش انتخاب گردید. روش انجام این پژوهش، فراترکیب نظام‌مند متون است. فراترکیب، یکی از روش‌های فرامطالعه است.

سنتز پژوهشی به ترکیب پژوهش‌های کیفی با یکدیگر برمی‌گردد و به منظور فهم عمیق پژوهشگر از یافته‌های پژوهش است.

ترجمه‌ها تنها به تفاسیر فردی اشاره نمی‌کنند، بلکه تفاوت بین پژوهش‌های مختلف را آشکار و محققان را قادر می‌سازند درک کنند که چطور پژوهش‌های مختلف با یکدیگر مرتبط هستند (جاویدپور و دیگران، ۱۴۰۳).

گام‌های هفت‌گانه روش فراترکیب سندلوسکی و باروسو (Sandelowski & Barros, 2007) به شرح شکل (۱) استفاده شده است.

شکل (۱): مراحل هفت‌گانه پژوهش

گام اول: تنظیم سؤالات پژوهش

با توجه به مطالعات پیشین، سؤال این است: عوامل مؤثر بر اخلاق پژوهش در نظام آموزش عالی کدام است؟

گام دوم: بررسی نظام‌مند متون

در این پژوهش از پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، ایرانداک، پایگاه مجلات تخصصی نورمگز و سامانه نشریات کشور استفاده شد. بعد از پالایش مقالات و اسناد مرتبط با موضوع، در نهایت، ۲۲ مطالعه وارد فرایند تحلیل شدند.

جدول (۱): اسناد و مقالات بررسی شده

ردیف	نویسندگان	سال	عنوان	مجله
۱	راجی و دیگران	۱۴۰۳	رابطه سواد اطلاعاتی و قابلیت‌های پژوهشی با نقش میانجی اخلاق پژوهشی	اخلاق در علوم و فناوری
۲	قائم و دیگران	۱۴۰۲	تبیین عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی (مطالعه‌ای در دانشگاه علامه طباطبائی)	نامه آموزش عالی
۳	ثقة الاسلامی	۱۴۰۲	برنامه‌ریزی درسی و تدوین سرفصل‌های آموزشی اخلاق پژوهش	اخلاق در علوم و فناوری
۴	ممتازیان و دیگران	۱۴۰۲	تأثیر برنامه درسی پنهان بر اخلاق پژوهش در دانشجویان حسابداری	پژوهش‌های تجربی حسابداری
۵	دانش ناری	۱۴۰۲	بررسی تأثیر منبع کنترل و اخلاق پژوهشی بر پیشگیری از سرقت علمی؛ مطالعه موردی: خبرگان علوم جنایی ایران	پردازش و مدیریت اطلاعات
۶	پورمهدی و فیضی	۱۴۰۰	شناسایی عوامل برون‌سازمانی مؤثر بر اخلاق پژوهشی در راستای تجاری‌سازی تحقیقات دانشگاهی	اخلاق در علوم و فناوری
۷	اسمعیلی آبدر	۱۴۰۰	مروری بر عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی	دانشگاه علوم پزشکی البرز
۸	مردانی و دیگران	۱۴۰۰	اخلاق در پژوهش: اعتباریابی مدل عوامل مؤثر بر سوءرفتار پژوهشی در	اخلاق در علوم و فناوری

ردیف	نویسندگان	سال	عنوان	مجله
			تحقیقات علوم پزشکی ایران	
۹	پورحاجی و دیگران	۱۳۹۸	تبیین عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق پژوهش دانشجویان و مقایسه سهم آنها در زیرگروه‌های مختلف آموزشی دانشگاه فردوسی مشهد	پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی
۱۰	اختیاری و دیگران	۱۳۹۷	بررسی عوامل مؤثر در تحکیم اخلاق پژوهشی در علوم انسانی و اجتماعی	کنفرانس بین‌المللی جامعه و محیط‌زیست
۱۱	یاری‌قلی	۱۳۹۷	آسیب‌شناسی اخلاق پژوهش دانشگاهی: مطالعه پدیدارشناسی	اخلاق در علوم و فناوری
۱۲	محمد داودی و چراغعلی	۱۳۹۷	بررسی عوامل مؤثر بر اخلاق پژوهشی دانشجویان دختر دانشگاه فرهنگیان پردیس حضرت معصومه استان قم	پژوهش‌های یاددهی و یادگیری
۱۳	پورمهدی و دیگران	۱۳۹۷	ارائه مدلی برای ارتقاء اخلاق پژوهشی در راستای تجاری‌سازی تحقیقات دانشگاهی (مورد: دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان اردبیل)	پژوهش در نظام‌های آموزشی
۱۴	ثابت و دیگران	۱۳۹۶	ارائه مدل پیش‌بین رعایت اخلاق پژوهش در بین دانشجویان	اخلاق در علوم و فناوری
۱۵	عبداللهی و دیگران		الگوی ارتقای اخلاق پژوهش؛ شرایط، بسترها، راهبردها و پیامدها	مدیریت اسلامی
۱۶	عباس‌زاده و دیگران	۱۳۹۵	عوامل زمینه‌ساز پایبندی به اخلاق پژوهش در میان دانشجویان تحصیلات تکمیلی؛ مورد: دانشگاه تبریز	پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی
۱۷	کشاوری و دیگران	۱۳۹۴	نقش اخلاق عالی انسانی و نقش کنترل و نظارت در بهبود اخلاق پژوهشی تحقیقات دانشگاهی	پژوهش در آموزش زبان و ادبیات فارسی
۱۸	ادیب و دیگران	۱۳۹۳	مطالعه تجربیات اساتید و دانشجویان	راهبرد فرهنگ

ردیف	نویسندگان	سال	عنوان	مجله
			دانشگاه تبریز از توجه به اخلاق پژوهش؛ مطالعه‌ای پدیدارشناسانه	
۱۹	میرزایی و دیگران	۱۳۹۳	اخلاق پژوهش در علوم اجتماعی ایران	جامعه‌شناسی ایران
۲۰	امین خندقی	۱۳۹۲	آموزش معیارهای اخلاق پژوهش: ضرورتی انکارناپذیر در برنامه‌های درسی آموزش عالی	اخلاق در علوم و فناوری
۲۱	مطلبی فرد و دیگران	۱۳۹۱	اخلاق پژوهش در آموزش عالی: ویژگی‌های فردی و مسئولیت‌های حرفه‌ای پژوهشگران	دانش‌شناسی
۲۲	بحرینی	۱۳۸۹	اخلاق پژوهش به منزله یک دانش؛ جستجو در اضلاع و هویت معرفتی اخلاق پژوهش	راهبرد فرهنگ

گام سوم: جست‌وجو و انتخاب مطالعات مرتبط

برای بررسی میزان کیفیت مطالعات در این گام از برنامه مهارت‌های ارزیابی حیاتی (CASP) استفاده شد؛ با توجه به سنجش انجام‌شده و براساس ده معیار، CASP نشان داد ۴۵ درصد تحقیقات انتخاب‌شده در سطح عالی، ۳۰ درصد در سطح خیلی خوب، ۱۵ درصد در سطح خوب، ۵ درصد در سطح متوسط و ۵ درصد در سطح ضعیف بودند.

عنوان	• تعداد مقالات منتخب به دلیل عنوان (۷۸) • تعداد مقالات رد شده به دلیل عنوان (۱۰)
چکیده	• تعداد مقالات منتخب به دلیل چکیده (۶۸) • تعداد مقالات رد شده به دلیل چکیده (۱۱)
محتوا	• تعداد مقالات منتخب به دلیل محتوا (۵۷) • تعداد مقالات رد شده به دلیل محتوا (۲۳)
کیفیت	• تعداد مقالات منتخب به دلیل کیفیت (۲۷) • تعداد مقالات رد شده به دلیل کیفیت (۵)
کل	• تعداد مقالات نهایی انتخاب شده (۲۲)

شکل (۲): گام های انتخاب منابع مرتبط با موضوع پژوهش

گام چهارم: کاوش نتایج

در فرایند سنتز پژوهشی، مقالات نهایی چند بار بررسی شدند. در این پژوهش، اطلاعات اسناد و پژوهش ها براساس مرجع مربوط به هر مقاله، شامل نام و نام خانوادگی نویسنده، سال انتشار مقاله و مجلات چاپ شده، طبقه بندی شدند.

گام پنجم: تجزیه و تحلیل و ترکیب یافته های کیفی

هدف روش سنتز پژوهی، بررسی تفسیرهای یکپارچه و جدید از نتایج است. پژوهشگری تجزیه و تحلیل، موضوع هایی را جست و جو می کند که در میان مطالعات موجود در فراترکیب، پایدار شده اند.

در این مرحله از پژوهش، ابتدا تمام عوامل استخراج شده از اسناد و مقالات گذشته، کد محسوب می شود و سپس، با در نظر گرفتن مفهوم هریک از این کدها، آن ها را در مفهومی مشابه دسته بندی می کنند که آن ها را به بهترین نحو توصیف و تبیین می کند. در این

تحقیق، تمام عوامل استخراج شده از مقالات، به عنوان کد در نظر گرفته شد. سرانجام با در نظر گرفتن مفهوم هریک از این کدها، آن‌ها ذیل یک مفهوم مشابه دسته‌بندی شدند و به این ترتیب، مفاهیم (تم‌های) پژوهش شکل داده شد. در جدول (۲) نحوه کدگذاری یافته‌های کیفی ارائه گردیده است.

جدول (۲): مقوله‌بندی یافته‌ها

کدهای انتخابی	کدهای محوری	مفاهیم اولیه (کدهای باز)
عوامل فردی	شخصیت اخلاقی پژوهشگر	مسئولیت‌پذیری در قبال پژوهش
		تعهد و ارزش‌مداری
		تأثیرپذیرفتن از پژوهشگران متخلف
		به‌روز کردن دانش پژوهشی
		پرهیز از راحت‌طلبی
		پرهیز از مدرک‌گرایی
		پیروی از معیارهای اخلاقی
		درس گرفتن از سیره اخلاقی پیامبران
		رعایت منشور اخلاق پژوهش
		الگوبودن از لحاظ اخلاقی
	صداقت پژوهشگر	رعایت صداقت در امانت علمی
		داشتن صداقت رفتاری
		پرهیز از داده‌سازی در پژوهش علمی
		گزارش دقیق یافته‌های علمی بدون هیچ دخل و تصرفی
		صداقت و راست‌گویی در انجام وظایف
	باورهای دینی پژوهشگر	تقویت اصول دینی و اخلاقی
		اعتقاد به موازین اعتقادی اخلاقی
		داشتن وجدان اخلاقی
		مذهبی‌بودن

مفاهیم اولیه (کدهای باز)	کدهای محوری	کدهای انتخابی
ایمان به روز جزا و رستاخیز		
برخورداری از وضعیت مالی خوب	تأمین مالی پژوهشگر	
رفاه مادی		
بیکارنبودن		
تأمین امکانات مادی و مالی		
وجود ساز و کار قانونی مقابله با پژوهشگران متخلف	ساز و کار قانونی	عوامل درون دانشگاهی
تنبيه سارقان علمی		
ابطال مدرک دانشگاهی پژوهشگران متخلف		
ارائه آموزش های کافی اخلاق پژوهشی		
وضع قوانین خاص		
نظارت مستمر کمیته اخلاق دانشگاه		
نظارت ساختارمند بر اخلاق پژوهش		
حمایت مالی و معنوی دانشگاه از پژوهشگران	حمایت	
برخورداری پژوهشگران از رفاه مادی		
ایجاد ساز و کار انگیزشی و رقابتی سالم		
برطرف کردن موانع زمانی پژوهش		
تأکید بر کیفیت محوری پژوهش ها		

مفاهیم اولیه (کدهای باز)	کدهای محوری	کدهای انتخابی
پاسخ‌گوبودن نهادهای پژوهشی	عوامل اداری آموزشی	
وجود ساختار پژوهشی مناسب		
اصلاح نظام اداری پژوهشی		
نظارت مستمر بر فرایندهای پژوهش		
آموزش معیارهای اخلاقی		
برنامه‌ریزی برای تدوین سرفصل‌های اخلاق پژوهش		
تقویت یادگیری اجتماعی در جامعه	فرهنگ‌سازی	عوامل برون‌دانشگاهی
گسترش اخلاق محوری در جامعه		
تقویت فرهنگ پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه		
تربیت اخلاقی افراد در جامعه		
تقویت سواد اطلاعاتی افراد در جامعه		
تأکید بر زمینه‌های اعتقادی و اخلاقی در جامعه	حاکمیت ارزش‌ها	
ضرورت رعایت اخلاقیات در سازمان متولی آموزش		
گسترش فرهنگ پژوهش در جامعه		
ایجاد فضای اخلاقی و فرهنگی مناسب در جامعه		
جهت‌گیری جامعه با نتایج پژوهش		
اصلاح نظام سیاست‌گذاری علمی در جامعه		

مفاهیم اولیه (کدهای باز)	کدهای محوری	کدهای انتخابی
مشروعیت و مقبولیت پژوهش در جامعه	تدوین سیاست‌های تعاملی پژوهش	
تأکید بر مسئولیت اجتماعی پژوهشگران		
ترویج و هماهنگ‌سازی آموزش با پژوهش در جامعه		
توجه به کیفیت پژوهش‌ها		
حرکت پژوهشی در راستای تمدن‌سازی		
توسعه و تقویت مراکز پژوهشی در جامعه		

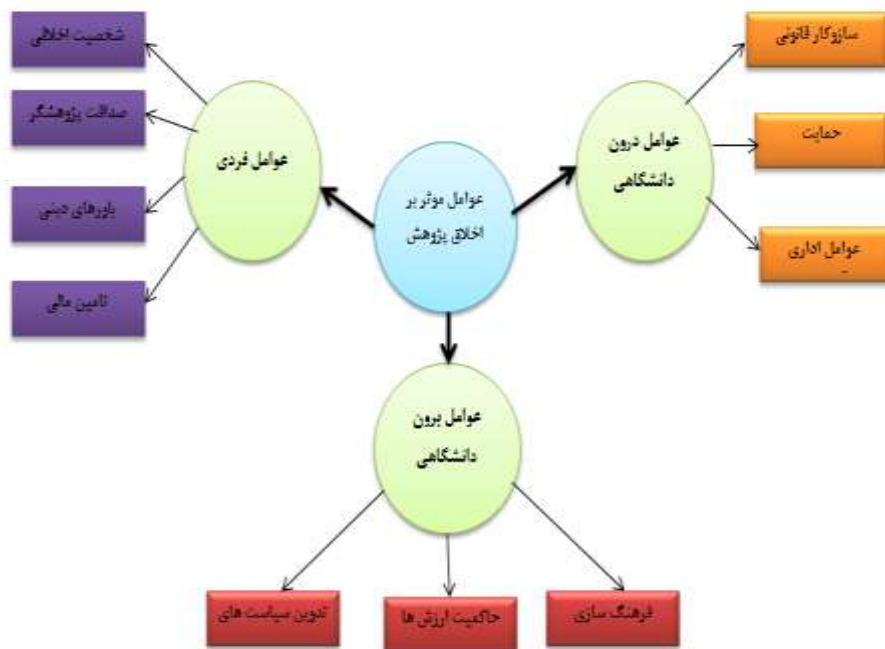
گام ششم: بررسی کنترل کیفیت مطالعه

در این پژوهش برای ارزیابی و سنجش کیفیت مقالات، از روایی توصیفی استفاده شد. برای تشخیص روایی تحقیق نیز یافته‌ها در اختیار دو نفر از خبرگان تحقیق کیفی قرار گرفت و خبرگان، نتایج به دست آمده از مطالعه را بازنگری کردند. برای تعیین پایایی، از ضریب کاپا کوهن (با استفاده از نرم افزار spss) استفاده شد؛ مقدار آن ۰/۷۴ به دست آمد که نشانه پایایی قابل قبول است.

گام هفتم: ارائه یافته‌ها

در این مرحله، نتایج حاصل از مراحل قبل، در قالب الگوی نهایی کیفی ارائه شد. الگوی مفهومی نهایی عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق پژوهش به عنوان یکی از مؤلفه‌های دانشگاه اخلاق گرا در شکل (۳) ارائه گردیده است.

شکل (۳): عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق پژوهش

نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق پژوهش، به عنوان یکی از مؤلفه‌های دانشگاه اخلاق گرا، با استفاده از رویکرد کیفی سنتز پژوهشی انجام شد؛ بدین ترتیب که از طریق سنتز مطالعات داخلی، به طور منسجم، به تبیین الگوی عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق پژوهش پرداخته و رویکرد جدیدی در رعایت اخلاق پژوهش ارائه کرده است. این الگو می‌تواند در رعایت اخلاق پژوهش در بین پژوهشگران مؤثر باشد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد الگوی رعایت اخلاق پژوهش از سه عامل اصلی فردی، درون‌دانشگاهی و برون‌دانشگاهی تشکیل شده است که توضیح هریک در ادامه می‌آید:

عوامل فردی: در پژوهش حاضر، یکی از عوامل اصلی مؤثر بر اخلاق پژوهش، عامل فردی بود. طبق ادبیات پژوهش و مطالعات داخلی در زمینه اخلاق پژوهش می‌توان گفت یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش راجی و دیگران (۱۴۰۳)، قائمی و دیگران (۱۴۰۲)، پورمهدی و فیضی (۱۴۰۰)، اختیاری و دیگران (۱۳۹۷)، ثابت و دیگران (۱۳۹۶)، عباس‌زاده و دیگران (۱۳۹۵) و مطلبی‌فرد و دیگران (۱۳۹۱) مشترک و هم‌سو می‌باشد. در تبیین عوامل فردی اخلاق پژوهش می‌توان گفت هرچه پژوهشگران و دانشجویان از نظر شخصیت اخلاقی، صداقت در عمل و باورهای دینی، قوی‌تر باشند، به همان میزان در رعایت اخلاق پژوهش بهتر عمل می‌کنند؛ بنابراین، لازمه رعایت اخلاق پژوهش، پرورش انسان‌های اخلاقی در دانشگاه است.

عوامل درون‌دانشگاهی: طبق یافته‌ها، عوامل درون‌دانشگاهی، نقش بسیار مهمی در رعایت اخلاق پژوهش دارند. طبق ادبیات و پیشینه پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه اخلاق پژوهش می‌توان اذعان کرد که یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش راجی و دیگران (۱۴۰۳)، قائمی و دیگران (۱۴۰۲)، پورمهدی و فیضی (۱۴۰۰)، اختیاری و دیگران (۱۳۹۷)، ثابت و دیگران (۱۳۹۶)، عباس‌زاده و دیگران (۱۳۹۵)، مطلبی‌فرد و دیگران (۱۳۹۱) دانش‌ناری (۱۴۰۲)، ثقة‌الاسلامی (۱۴۰۲)، پورحاجی و دیگران (۱۳۹۸) و

محمد داودی و چراغعلی (۱۳۹۷) مشترک و هم‌سو می‌باشد. در تبیین عوامل درون‌دانشگاهی می‌توان گفت رؤسای دانشگاه و مدیران آموزشی و پژوهشی، نقش مهمی در اخلاقی کردن دانشگاه بر عهده دارند.

مدیران متعهد به رفتارهای اخلاقی در دانشگاه، می‌توانند در ارتقای رفتارهای متعالی اخلاقی و ایجاد دانشگاه اخلاق‌مدار و متعالی برای انجام پژوهش‌های اخلاقی، مؤثر عمل کنند. هرچه دانشگاه بیشتر اخلاق‌محور باشد، به همان اندازه سلامت سازمانی و عاطفی، اعتماد، عدالت، تعهد، رفتار شهروندی و مسئولیت‌پذیری در نظام دانشگاهی افزایش می‌یابد و بسترهای مناسب برای انجام پژوهش‌های اخلاقی فراهم می‌شود.

عوامل برون‌دانشگاهی: یافته‌های پژوهش‌های گذشته نشان داد مسائل برون‌دانشگاهی و محیطی، در استقرار و ارتقای اخلاق پژوهش، نقش اساسی دارد. طبق ادبیات پژوهش و تحقیقات انجام‌شده در زمینه اخلاق پژوهش می‌توان گفت یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های راجی و دیگران (۱۴۰۳)، قائمی و دیگران (۱۴۰۲)، پورمهدی و فیضی (۱۴۰۰)، اختیاری و دیگران (۱۳۹۷)، ثابت و دیگران (۱۳۹۶)، عباس‌زاده و دیگران (۱۳۹۵)، مطلبی‌فرد و دیگران (۱۳۹۱)، دانش‌ناری (۱۴۰۲)، ثقة‌الاسلامی (۱۴۰۲)، پورحاجی و دیگران (۱۳۹۸) و محمد داودی و چراغعلی (۱۳۹۷) مشترک و هم‌سو می‌باشد. در تبیین عوامل برون‌دانشگاهی می‌توان گفت توجه و حمایت جامعه باعث حاکمیت ارزش‌های اخلاقی و معنوی در جامعه می‌شود و فرهنگ‌سازی این اخلاقیات در جامعه وظیفه همه است؛ بنابراین، برای رعایت اخلاق پژوهش به جامعه‌ای اخلاقی نیاز است که حاکمیت ارزش‌های متعالی را در اولویت قرار دهد و در تدوین سیاست‌های تعاملی پژوهش به پژوهشگران یاری رساند.

همان‌طور که سازمان و محیط سلامت‌محور، زمینه را برای بروز رفتارها و ارزش‌های اخلاقی در جامعه فراهم می‌کند، عوامل محیطی ناسالم نیز در سرپیچی از معیارهای اخلاقی مورد قبول سازمان‌ها، تأثیر مستقیم و بسیاری دارد.

کتابنامه

- اختیاری بيله سوار، فرشيد و عادل زاهد بابلان (۱۳۹۷)، «بررسی عوامل مؤثر در تحکیم اخلاق پژوهشی در علوم انسانی و اجتماعی»، کنفرانس بین‌المللی جامعه و محیط زیست، تهران.
- ادیب، یوسف، اسکندر فتحی آذر و سمیه مولا قلقاچی (۱۳۹۴)، «مطالعه تجربیات اساتید و دانشجویان دانشگاه تبریز از توجه به اخلاق پژوهش؛ مطالعه‌ای پدیدارشناسانه»، راهبرد فرهنگ، دوره ۸، ش ۲۹، ص ۱۴۹-۱۷۸.
- اسمعیلی آبدر، رضا، علیرضا امیرکبیری، فریده حق‌شناس و محمدرضا ربیعی مندجین (۱۴۰۰)، «مروری بر عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی»، نشریه دانشگاه علوم پزشکی البرز، دوره ۱۰، ش ۳، ۲۷۱-۲۷۶.
- امین خندقی، مقصود (۱۳۹۲)، «آموزش معیارهای اخلاق پژوهش: ضرورتی انکارناپذیر در برنامه‌های درسی آموزش عالی»، اخلاق در علوم و فناوری، دوره ۷، ش ۴، ص ۱۹-۳۰.
- بالغی دماوندی، صدیقه، فرشیده ضامنی و مریم تقوایی یزدی (۱۳۹۸)، «جایگاه اخلاق پژوهشی در نظام آموزش عالی سلامت»، تعالی بالینی، دوره ۹، ش ۱، ص ۳۶-۴۷.
- بحرینی، نسرين (۱۳۸۹)، «اخلاق پژوهش به‌منزله یک دانش؛ جستجو در اضلاع و هویت معرفتی اخلاق پژوهش»، راهبرد فرهنگ، دوره ۳، ش ۹، ص ۳۹-۵۷.
- پورحاجی، رؤیا، بهروز مهران، حسین کارشکی و طاهره جاویدی کلاته جعفرآبادی (۱۳۹۸)، «تبیین عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق پژوهش دانشجویان و مقایسه سهم آن‌ها در زیرگروه‌های مختلف آموزشی دانشگاه فردوسی مشهد»، پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، دوره ۹، ش ۲، ص ۲۴-۴۳.
- پورمهدی‌کنده، عزیز و محمد فیضی‌زنگیر (۱۴۰۰)، «شناسایی عوامل برون‌سازمانی مؤثر بر اخلاق پژوهشی در راستای تجاری‌سازی تحقیقات دانشگاهی»، اخلاق در علوم و فناوری، دوره ۱۶، ش ۴، ص ۶۱-۷۲.

پورمهدی، عزیز، امیرحسین محمدداوودی و کامران محمدخانی (۱۳۹۷)، «ارائه مدلی برای ارتقاء اخلاق پژوهشی در راستای تجاری‌سازی تحقیقات دانشگاهی (مورد: دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان اردبیل)»، پژوهش در نظام‌های آموزشی، ش ۱۲ (ویژه‌نامه)، ص ۳۱۵-۳۳۵.

ثابت، عباس، اردلان فیلی، علیرضا پویا و امیرارسلان مجیدی (۱۳۹۶)، «ارائه مدل پیش‌بینی رعایت اخلاق پژوهش در بین دانشجویان»، اخلاق در علوم و فناوری، دوره ۱۲، ش ۴، ص ۸۱-۸۸.

ثقة الاسلامی، علیرضا (۱۴۰۲)، «برنامه‌ریزی درسی و تدوین سرفصل‌های آموزشی اخلاق پژوهش»، اخلاق در علوم و فناوری، دوره ۱۸، ش ۳، ص ۹۲-۱۰۱.

جاویدپور، مرتضی، عادل زاهد بابلان، حسین تقوی و مهدی معینی کیا (۱۴۰۳)، «شناسایی پیامدهای رهبری نوآورانه در سازمان‌ها با استفاده از رویکرد کیفی فراترکیب»، آموزش علوم دریایی، دوره ۱۱، ش ۱، ص ۱۲۲-۱۳۶.

دانش ناری، حمیدرضا (۱۴۰۲)، «بررسی تأثیر منبع کنترل و اخلاق پژوهشی بر پیشگیری از سرقت علمی؛ مطالعه موردی: خبرگان علوم جنایی ایران»، پژوهش‌نامه پردازش و مدیریت اطلاعات، دوره ۳۸، ش ۴، ص ۱۱۲۹-۱۱۵۳.

راجی، امین، جلال یاراحمدی، فهیمه مؤمنی‌فر (۱۴۰۳)، «رابطه سواد اطلاعاتی و قابلیت‌های پژوهشی با نقش میانجی اخلاق پژوهشی»، اخلاق در علوم و فناوری، دوره ۱۸، ش ۴، ص ۱۱۱-۱۱۸.

عباس‌زاده، محمد، حسین بنی‌فاطمه، محمدباقر علیزاده اقدم و علی بوداچی (۱۴۰۱)، «عوامل زمینه‌ساز پابندی به اخلاق پژوهش در میان دانشجویان تحصیلات تکمیلی؛ مورد: دانشگاه تبریز»، پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، دوره ۲۲، ش ۱، ص ۷۵-۹۸.

عبداللهی، حسین، مرتضی طاهری، سعید غیائی، محمدعلی نعمتی و بابائی محمد (۱۳۹۸)، «الگوی ارتقای اخلاق پژوهش؛ شرایط، بسترها، راهبردها و پیامدها»، راهبرد فرهنگ، دوره ۲۶، ش ۴، ص ۱۳۵-۱۵۷.

- قائمی، فرشته، احمد کیخا، فرزانه خالویی و میترا عزتی (۱۴۰۲)، «تبیین عوامل مؤثر بر رعایت اخلاق پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی (مطالعه‌ای در دانشگاه علامه طباطبائی)»، *نامه آموزش عالی*، دوره ۱۶، ش ۶۲، ص ۷-۳۴.
- کشاوری، عبدالرحیم، محیا قادری، طیه صادقی و براتعلی منفردی راز (۱۳۹۴)، «نقش اخلاق عالی انسانی و نقش کنترل و نظارت در بهبود اخلاق پژوهشی تحقیقات دانشگاهی»، *پویش در آموزش علوم انسانی*، دوره ۱، ش ۱، ص ۱۸-۲۵.
- محمدداودی، امیرحسین و مرضیه چراغعلی (۱۳۹۷)، «بررسی عوامل مؤثر بر اخلاق پژوهشی دانشجویان دختر دانشگاه فرهنگیان پردیس حضرت معصومه استان قم»، *پژوهش نامه تربیتی دانشگاه آزاد واحد بجنورد*، دوره ۱۳، ش ۵۵، ص ۲۱-۴۴.
- مردانی، امیرحسین، مریم ناخدا و احسان شمسی گوشتکی (۱۴۰۰)، «اخلاق در پژوهش: اعتباریابی مدل عوامل مؤثر بر سوءرفتار پژوهشی در تحقیقات علوم پزشکی ایران»، *اخلاق در علوم و فناوری*، دوره ۱۶، ش ۳، ص ۲۰-۳۱.
- مطلبی فرد، علیرضا، حمیدرضا آراسته، هدیه محبت و مهدی دستا (۱۳۹۱)، «اخلاق پژوهش در آموزش عالی: ویژگی‌های فردی و مسئولیت‌های حرفه‌ای پژوهشگران»، *دانش‌شناسی (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات)*، دوره ۵، ش ۱۹، ص ۹۶-۱۱۵.
- ممتازیان، علیرضا و حسین رجب دری (۱۴۰۲)، «تأثیر برنامه درسی پنهان بر اخلاق پژوهش در دانشجویان حسابداری»، *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، دوره ۱۳، ش ۲، ص ۲۳۵-۲۶۰.
- میرزایی، سید آیت‌الله و معصومه قاراخانی (۱۳۹۲)، «اخلاق پژوهش در علوم اجتماعی ایران»، *جامعه‌شناسی ایران*، دوره ۱۵، ش ۲، ص ۳-۲۳.
- نیک‌فرجام، رؤیا، علی اصغر بیانی، حسن صائمی و حمزه اکبری (۱۳۹۹)، «الگوی برنامه درسی اخلاق پژوهش برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی علوم انسانی مراکز آموزش عالی ایران»، *اخلاق در علوم و فناوری*، دوره ۱۵، ش ۱، ص ۳۲-۴۱.

یاری‌ق‌لی، به‌بود (۱۳۹۷)، «آسیب‌شناسی اخلاق پژوهش دانشگاهی: مطالعه پدیدارشناسی»، *اخلاق در علوم و فناوری*، دوره ۱۳، ش ۱، ص ۱۲۷-۱۳۴.

Allen, G. & Muurlink, O. (2018). "Research ethics for human research and legal issues". In *Advanced Research Methods for Applied Psychology* (pp. 37-45). Routledge.

Esposito, R. (2012). *The third person. Politics of Life and Philosophy of the Impersonal*. Translated by Zakiya Hanafi, Cambridge: Polity Press.

Gray, P. W. & Jordan, S. R. (2012). "Supervisors and academic integrity: supervisors as exemplars and mentors". *Journal of Academic Ethics*, 10: 299-311.

Kitchener, K. S. (1984). "Intuition, critical thinking, and ethical principles: The foundation of ethical decisions in counseling psychology". *The Counseling Psychologist*, 12: 43-55.

Sandelowski, M. & Barros, J. (2007). *Handbook for Synthesizing Qualitative Research*. Springer publishing company, New York.

Santoso, A. & Cahaya, F. R. (2019). "Factors influencing plagiarism by accounting lecturers". *Accounting Education*, 28(4): 401-425.

To, W. M. & Yu, B. (2020). "Rise in higher education researchers and academic publications". *Emerald Open Research*, 1(2): 1-15.

Traianou, A. (2014). *The centrality of ethics. The oxford hard book of qualitative research method*. New York: Oxford University Press.

Weinbaum, C., Landree, E., Blumenthal, M. S., Piquado, T. & Gutierrez, C. (2019). *Ethics in scientifice research an examination of ethical principles and emerging topics*. Santa Monica: RAND Corporation.

References

- Abbaszadeh, M., Banifateh, H., Alizadeh Aqdam, M. & Budaghi, A. (۲۰۲۲), "Factors underlying adherence to research ethics among postgraduate students; Case: University of Tabriz", *Research and Planning in Higher Education*, ۲۲ (۱): ۷۵-۹۸.
- Abdollahi, H., Taheri, M., Ghiyasi, S., Nemati, M. & Babaei M. (۲۰۱۹). "Model for Promoting Research Ethics; Conditions, Contexts, Strategies and Consequences", *Culture Strategy*, ۲۶ (۴): ۱۳۵-۱۵۷.
- Adib, Y., Fathi-Azar, E. & Mola Qolgachi, S. (۲۰۱۵). "A Study of the Experiences of Professors and Students of Tabriz University Regarding Research Ethics; A Phenomenological Study", *Cultural Strategy*, ۸ (۲۹): ۱۴۹-۱۷۸.
- Allen, G. & Muurlink, O. (۲۰۱۸). "Research ethics for human research and legal issues". In *Advanced Research Methods for Applied Psychology* (pp. ۳۷-۴۵). Routledge.
- Amin Khandaghi, M. (۲۰۱۳). "Teaching Research Ethics Standards: An Undeniable Necessity in Higher Education Curricula", *Ethics in Science and Technology*, ۷ (۴): ۱۹-۳۰.
- Bahreini, N. (۲۰۱۰). "Research Ethics as a Knowledge; Searching for the Epistemological Aspects and Identity of Research Ethics", *Cultural Strategy*, ۳ (۹): ۳۹-۵۷.
- Baleghi Damavandi, S., Zameni, F. & Taghvaei Yazdi, M. (۲۰۱۹). "The Place of Research Ethics in the Higher Health Education System", *Clinical Excellence*, ۹ (۱): ۳۶-۴۷.
- Danesh Nari, H. (۲۰۲۳). "Investigating the Effect of Source of Control and Research Ethics on the Prevention of Plagiarism; Case Study: Iranian Criminal Science Experts", *Journal of Information Processing and Management*, ۳۸ (۴): ۱۱۲۹-۱۱۵۳.
- Ekhtari Bilesavar, F. & Zahed Babelan, A. (۲۰۱۸). "Investigating the effective factors in strengthening research ethics in the humanities and social sciences". *International Conference on Society and Environment*, Tehran.
- Esmaili Abdar, R., Amirkabiri, A., Haghshenas, F. & Rabiei Mandejin, M. (۲۰۲۱). "A Review of Factors Affecting Ethics in Medical Research", *Alborz University of Medical Sciences Journal*, ۱۰ (۳): ۲۷۱-۲۷۶.
- Esposito, R. (۲۰۱۲). *The third person. Politics of Life and Philosophy of the Impersonal*. Translated by Zakiya Hanafi, Cambridge: Polity Press.
- Ghaemi, F., Keykha, A., Khaloui, F. & Ezzati, M. (۲۰۲۳). "Explanation of factors affecting the observance of research ethics by postgraduate students (a study at Allameh Tabatabaei University)", *Higher Education Journal*, ۱۶ (۶۲): ۷-۲۴.
- Gray, P. W. & Jordan, S. R. (۲۰۱۲). "Supervisors and academic integrity: supervisors as exemplars and mentors". *Journal of Academic Ethics*, ۱۰: ۲۹۹-۳۱۱.
- Javidpour, M., Zahed Babelan, A., Taghavi, H. & Moeinikia, M. (۲۰۲۴). "Identifying the Consequences of Innovative Leadership in Organizations Using a Qualitative Meta-Synthesis Approach", *Marine Science Education*, ۱۱ (۱): ۱۲۲-۱۳۶.
- Keshavarz, A., Ghaderi, M., Sadeghi, T. & Monfaredi Raz, B. (۲۰۱۵). "The Role of High Human Ethics and the Role of Control and Supervision in Improving Research Ethics in Academic Research", *Progress in Humanities Education*, ۱ (۱): ۱۸-۲۵.
- Kitchener, K. S. (۱۹۸۴). "Intuition, critical thinking, and ethical principles: The foundation of ethical decisions in counseling psychology". *The Counseling Psychologist*, ۱۲: ۴۳-۵۵.
- Mardani, A., Nakhoda, M. & Shamsi Ghoshki, E. (۲۰۲۱). "Ethics in Research: Validating the Model of Factors Affecting Research Misconduct in Iranian Medical Research", *Ethics in Science and Technology*, ۱۶ (۳): ۲۰-۳۱.
- Matlabifard, A., Arasteh, H., Mahabbat, H. & Desta, M. (۲۰۱۲). "Research Ethics in Higher Education: Individual Characteristics and Professional Responsibilities of Researchers", *Knowledge Science (Library and Information Sciences and Information Technology)*, ۵ (۱۹): ۹۶-۱۱۵.

- Mirzaei, S. A. & Gharakhani, M. (۲۰۱۳). "Research Ethics in Iranian Social Sciences", *Sociology of Iran*, ۱۰ (۲): ۳-۲۳.
- Mohammad Davoudi, A. & Cheraghali, M. (۲۰۱۸). "Investigation of factors affecting research ethics of female students of Farhangian University, Hazrat Masoumeh Campus, Qom Province", *Educational Research Journal, Bojnourd Azad University*, ۱۳ (۵۱): ۲۱-۴۴.
- Momtazian, A. & Rajab Dari, H. (۲۰۲۳). "The Effect of Hidden Curriculum on Research Ethics in Accounting Students", *Accounting Experimental Research*, ۱۳ (۲): ۲۳۵-۲۶۰.
- Nikfarjam, R., Bayani, A., Saemi, H. & Akbari, H. (۲۰۱۹). "Research Ethics Curriculum Model for Postgraduate Humanities Students in Iranian Higher Education Centers", *Ethics in Science and Technology*, ۱۰ (۱): ۳۲-۴۱.
- Pourhaji, R., Mahram, B., Karsheki, H. & Javidi Kalateh Jafarabadi, T. (۲۰۱۹). "Explanation of factors affecting students' compliance with research ethics and comparison of their contribution in different educational subgroups of Ferdowsi University of Mashhad", *Journal of Library and Information Research*, ۹ (۲): ۲۴-۴۳.
- Pourmehdi Kande, A. & Feizi Zangir, M. (۲۰۲۱). "Identifying external factors affecting research ethics in the direction of commercializing academic research", *Ethics in Science and Technology*, ۱۶ (۴): ۶۱-۷۲.
- Pourmehdi, A., Mohammad Davoudi, A. & Mohammadkhani, K. (۲۰۱۸). "Proposing a model for promoting research ethics in line with the commercialization of academic research (Case: Islamic Azad Universities of Ardabil Province)", *Research in Educational Systems*, ۱۲ (Special Issue): ۳۱۵-۳۳۵.
- Raji, A., Yarahmadi, J. & Momenifar, F. (۲۰۲۴). "The Relationship between Information Literacy and Research Capabilities with the Mediating Role of Research Ethics", *Ethics in Science and Technology*, ۱۸ (۴): ۱۱۱-۱۱۸.
- Sandelowski, M. & Barros, J. (۲۰۰۷). *Handbook for Synthesizing Qualitative Research*. Springer publishing company, New York.
- Santoso, A. & Cahaya, F. R. (۲۰۱۹). "Factors influencing plagiarism by accounting lecturers". *Accounting Education*, ۲۸ (۴): ۴۰۱-۴۲۵.
- Thabet, A., Feili, A., Pouya, A. & Majidi, A. (۲۰۱۷). "Presenting a predictive model of research ethics compliance among students", *Ethics in Science and Technology*, ۱۲ (۴): ۸۱-۸۸.
- Thiqat al-Islami, A. (۲۰۲۳). "Curriculum Planning and Development of Educational Syllabus for Research Ethics", *Ethics in Science and Technology*, ۱۸ (۳): ۹۲-۱۰۱.
- To, W. M. & Yu, B. (۲۰۲۰). "Rise in higher education researchers and academic publications". *Emerald Open Research*, ۱ (۲): ۱-۱۵.
- Traianou, A. (۲۰۱۴). *The centrality of ethics. The oxford hard book of qualitative research method*. New York: Oxford University Press.
- Weinbaum, C., Landree, E., Blumenthal, M. S., Piquado, T. & Gutierrez, C. (۲۰۱۹). *Ethics in scientific research an examination of ethical principles and emerging topics*. Santa Monica: RAND Corporation.
- Yari-Gholy, B. (۲۰۱۸). "Pathology of Academic Research Ethics: A Phenomenological Study", *Ethics in Science and Technology*, ۱۳ (۱): ۱۲۷-۱۳۴.